

KÜBA

ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel
Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM	4
3. DIŞ TİCARET	6
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	11
5. TÜRKİYE ile TİCARET	16
EKLER:.....	20

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

RESMİ ADI	Küba Cumhuriyeti
BAŞKENTİ	Havana
YÖNETİM BİÇİMİ	Komünizm
DEVLET BAŞKANI	Miguel Díaz-Canel Bermúdez
BAŞBAKAN	Manuel Marrero Cruz
RESMİ DİL	İspanyolca
DİN	%59 Katolik, %23 Ateist, %12 Santeria, %5 Protestan, %0,1 Müslüman
YÜZÖLÇÜMÜ	109.880 km ²
NÜFUS	10,6 milyon (2024 tahmini)
YAŞ ORTALAMASI	40,4 yaş
ETNİK YAPI	Beyaz %64,1, Melez %26,6, Siyah %9,3
PARA BİRİMİ	Küba Pezosu (CUB)
ÜYESİ OLDUĞU BAŞLICA ULUSLARARASI KURULUŞLAR	FAO, G-77, IFAD, IHO, ILO, IMO, Interpol, BM, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, Union Latina, UNWTO, UPU, WCO, WFTU (NGOs), WHO, WIPO, WMO, WTO

Coğrafi Konum

Yengeç Dönencesi'nin hemen başında ve Meksika Körfezi'nin girişinde yer alır. Aynı adı taşıyan asıl büyük adanın yanı sıra 1.600'den fazla ada ve adacığı kapsar. En yakın komşusu olan Haiti'ye 77, Bahamalar'a 140, Jamaika'ya 146, Amerika Birleşik Devletleri'ne 180, Meksika'ya 210 ve Cayman Adaları'na 240 km uzaklıktadır. Ülkenin ikinci büyük adası Juventud adasıdır. En yüksek noktası Turquino Doruğu'dur (2.005 m). Toplam kara yüzölçümü 110.000 km²'dir. Yıllık ortalama sıcaklık 26 °C'dir. İki mevsimle belirlenen yarı tropikal bir iklime sahiptir. Eylül - Ekim ayları arasında görülen kasırgalar bazen büyük yıkımlara yol açmaktadır. Kıyılarının toplam uzunluğu 3.735 km olup, Guantanamo Koyu'ndaki Amerika Birleşik Devletleri deniz üssüyle 29 km'lik kara sınırı vardır.

Siyasi ve İdari Yapı

Küba'da devlet rejimi komünizm olup, ülkedeki tek siyasi parti Küba Komünist Partisi'dir (KKP). 2018 Nisan ayında gerçekleştirilen seçimlerde daha evvel Devlet Başkan Yardımcılığı görevini yürüten Miguel Diaz-Canel Devlet Başkanlığı görevine gelmiştir. Komünist Partisi Birinci Sekreterliğini ise halen Raul Castro yürütmektedir. 24 Şubat 2019 tarihinde yapılan referandumda kabul edilen Küba'nın Yeni Anayasası 10 Nisan 2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anayasa değişikliği çerçevesinde oluşturulan Başbakanlık makamına Manuel Marrero Cruz getirilmiştir.

Nüfus ve İstihdam

Küba'nın nüfusu 10,6 milyon olup; oldukça karmaşık bir yapı gösteren nüfusu, geçmiş yüzyıllarda adaya değişik etnik toplulukların yerleşmesinin ürünüdür. Kolomb öncesi dönemde sayıları 80-100 bin arası olan ada yerlilerinden, günümüzde yalnızca adanın doğu ucunda yaşayan birkaç aile

kalmıştır. Küba nüfusunun % 51'i Mulattolar (Avrupalı ve Afrikalıların karışımı), % 37'si beyazlar, % 11'i siyahlar ve % 1'i de Çin'lilerden oluşmaktadır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Ülkenin en gelişmiş sektörleri turizm, tarım (özellikle şeker) ve madenciliktir (özellikle nikel). Küba, Dünya'nın en büyük nikel üretici ve tedarikçisi olup; dünya nikel üretiminin% 6,4'nü, kobalt üretiminin de % 10 nu gerçekleştirmektedir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2020 ^a	2021 ^a	2022 ^a	2023 ^b	2024 ^c	2025 ^c	2026 ^c
Nominal GSYİH (milyon \$)	107,352	22,717	24,967	25,929	27,230	28,700	30,398
Reel GSYİH artış oranı (%)	-10.9	1.3	1.8	-1.3	1.2	2.0	2.1
Kişi Başı GSYİH \$	12,570	13,390	14,880	15,530	16,450	17,290	18,150
Döviz kuru CUC: US \$	1.00	1.00	24.00	35.00	45.00	60.00	75.00
Tüketici Fiyat Enflasyonu (yılsonu; %)	18.8	194.5	96.8	42.0	25.0	18.0	8.3
Nüfus (milyon)	11.3	11.2	11.0	10.8	10.6	10.5	10.4

^a ^b EIU tahmini ^c EIU projeksiyonu

Kaynak: Economist Intelligence Unit, Mart 2024)

Küba ekonomisi sosyalist ilkelere dayanan devlet kontrollü bir planlı ekonomidir. Son yıllarda özel sektör yatırımları artmakla beraber üretim araçlarının büyük bir kısmı devlet tarafından işletilir. Küba, dünyanın önde gelen nikel ve kobalt üreticisi/tedarikçisi konumundadır. Ülkede iş gücünün % 21'i tarım sektöründe çalışmaktadır. Şeker kamışı, tütün, turunçgiller, kahve ve pirinç önemli üretim ve ihracat kalemlerindedir. Özellikle nikel ve şeker fiyatlarındaki küresel düşüş ülkenin ihracat gelirini oldukça olumsuz etkilemiştir. Sosyalist rejimde özellikle önem verilen balıkçılık ve hayvancılık hala önemli üretim kalemleri arasında yer almaktadır. Ancak, ülkenin gıda ihtiyacının % 80'i ithalatla karşılanmaktadır. Diğer taraftan, Küba ilaç sektörü, 40'a yakın ülkeye 38 çeşit ilaç sağlamaktadır. Yabancı şirketler ancak Küba devlet şirketleriyle ortak şirketler kurarak ülkede yatırım yapabilmektedir. Küba'daki yabancı yatırımların %25'i İspanya, %15'i Venezuela, %14'ü Kanada ve %11'i İtalyan firmalarınca gerçekleştirilmektedir. Üretimin büyük bir kısmı hükümet kuruluşları tarafından gerçekleştirilmekte olup, çalışanların büyük bir kısmı devlet memuru statüsündedir. Ancak, son yıllarda Komünist Parti, özel sektör kuruluşlarını desteklemektedir. Küba hükümeti vatandaşları için malların büyük bir kısmının fiyatlarını belirlemekte ve gıda tüketimini de yiyecek karnesine bağlamaktadır.

1995 yılından itibaren ülkede dönüştürülebilir/çevrilebilir bir para birimi de kullanılmaktadır (*Convertible Peso:CUC*). **CUC**, resmi olarak sadece Küba içerisinde kullanılabilen ve turizm ve ithalat ödemeleri için kullanılan bir para birimidir. **Küba Pesosu (CUP) ise**, ücretler ve yerel mallar için kullanılmaktadır. Bu ikili para birimi, ekonominin işlem ve hacmini ölçmeyi zorlaştırmaktadır. 2004 yılı itibariyle ABD Doları ülke içinde tedavülden kaldırılmıştır.

Küba Cumhuriyeti Devleti'nde ekonominin parasal birliğe kavuşturulması fikri yıllarca en üst düzey yönetim çevrelerince bir politika olarak dile getirilmiştir. Küba İç Ticaret Bakan Yardımcısı Sn. Miriam Pérez'in, 2020 yılı Mart ayı başında yaptığı bir açıklamada; iki para birimin tek bir para birimine dönüştürülmesinin (CUP-konvertibl olmayan Küba pezosu ve CUC-konvertibl Küba pezosu), CUC biriminin tedavülden kaldırılması ve yerine CUP kullanılması uygulamasının en kısa sürede hayata geçirileceği ve söz konusu uygulamanın öncelikle pilot uygulama olarak 7000 den fazla devlet sektörüne ait restoran, bar ve lokallerde de uygulanmaya başlanacağını ve giderek yaygınlaştırılacağını duyurmuştur. Ayrıca, Küba

Dışışleri Bakanı Sn. Bruno Rodríguez Parrilla'nın sosyal medya ve resmi basına verdiği demeçlerinde, konu hakkında halka yeni parasal düzen sürecinin ÷lkede ekonomik ve sosyal modelin güncellenmesiyle daha iyi sonuçlar doğuracağına ilişkin güvence vermiştir

16-17 Aralık 2020 tarihlerinde Küba Komünist Partisi (KKP) Merkez Komitesi Birinci Sekreteri ve Silahlı Kuvvetler Komutanı Raul Castro Ruz ile Devlet Başkanı Miguel Diaz-Canel'in katılımlarıyla gerçekleştirilen Küba Halkın Gücü Ulusal Parlamentosu'nun (ANPP) 9. Yasama Dönemi 6. olağan oturumunda CUC ve CUP para birimlerinin 1 Ocak 2021 tarihi itibariyle birleştirilmesine karar verilmesinin ÷lkedeki parasal ve finansal düzen bağlamında önemli bir adım teşkil ettiği vurgulanmıştır.

1 Ocak 2021 tarihinde Küba basınında yer alan haberlerde daha önce Kübalı üst düzey yetkililer tarafından duyurulduğu üzere, parasal birleşme süreci ile birlikte temelde parasal konularda takas ikiliğinin ortadan kaldırılmasının, maaş ve emekli maaşlarının reformunu sağlanmasının, gereksiz ve karşılıksız aşırı sübvansiyonların ortadan kaldırılmasının hedeflendiği vurgulanmıştır. Küba Merkez Bankası'ndan sorumlu (BCC) Bakanı Marta Sabina Wilson González'ın 4 Ocak 2021 tarihinde medyaya yapılan açıklamalarında para biri Konvertibl Küba Pezосу-CUC'nun 6 ay içerisinde tümüyle tedavülden kaldırılacağı ve bu süre içerisinde tüm resmi döviz bürolarında (CADECA) ve devlet bankalarında geçmişte olduğu gibi 1 CUC=24 CUP oranında bozdurulabileceği ve aynı zamanda konvertibl yabancı paralar karşısında konvertibl olmayan Küba pezосу-CUP'nun artık konvertibl olacağını bildirmiştir.

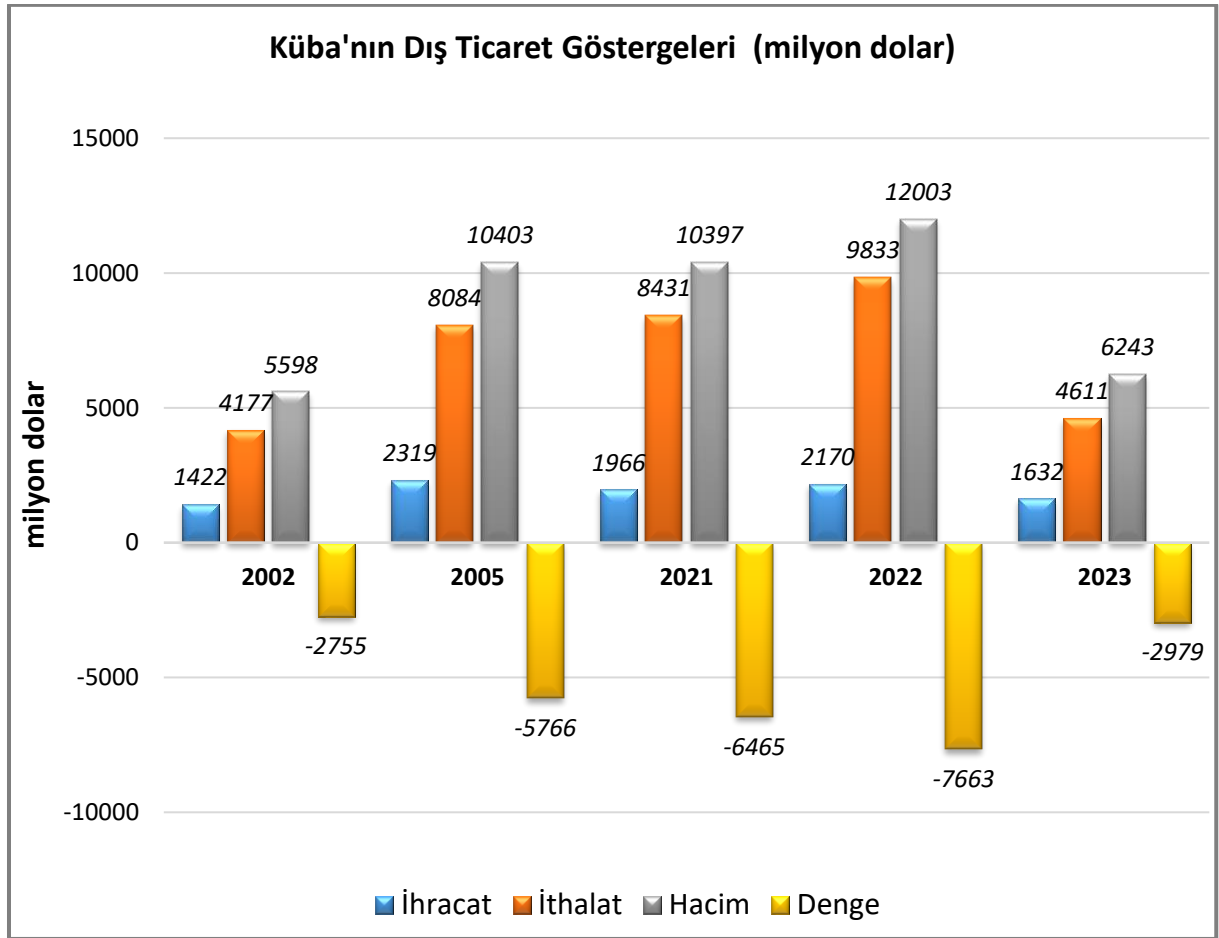
3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Küba'nın 2021 yılında ihracatı 1,9 milyar dolar, ithalatı da 8,4 milyar dolar olmuştur. 2022 yılında ihracatı 2,2 milyar dolar, ithalatı 9,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılında Küba'nın ihracatının 1.6 milyar dolar ithalatının da 4,6 milyar dolar olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir. (Trademap)

İhracatında başlıca ürünler tütün, pancar şekeri, nikel, etil alkol ve alkollü içkiler, çinko cevherleridir.

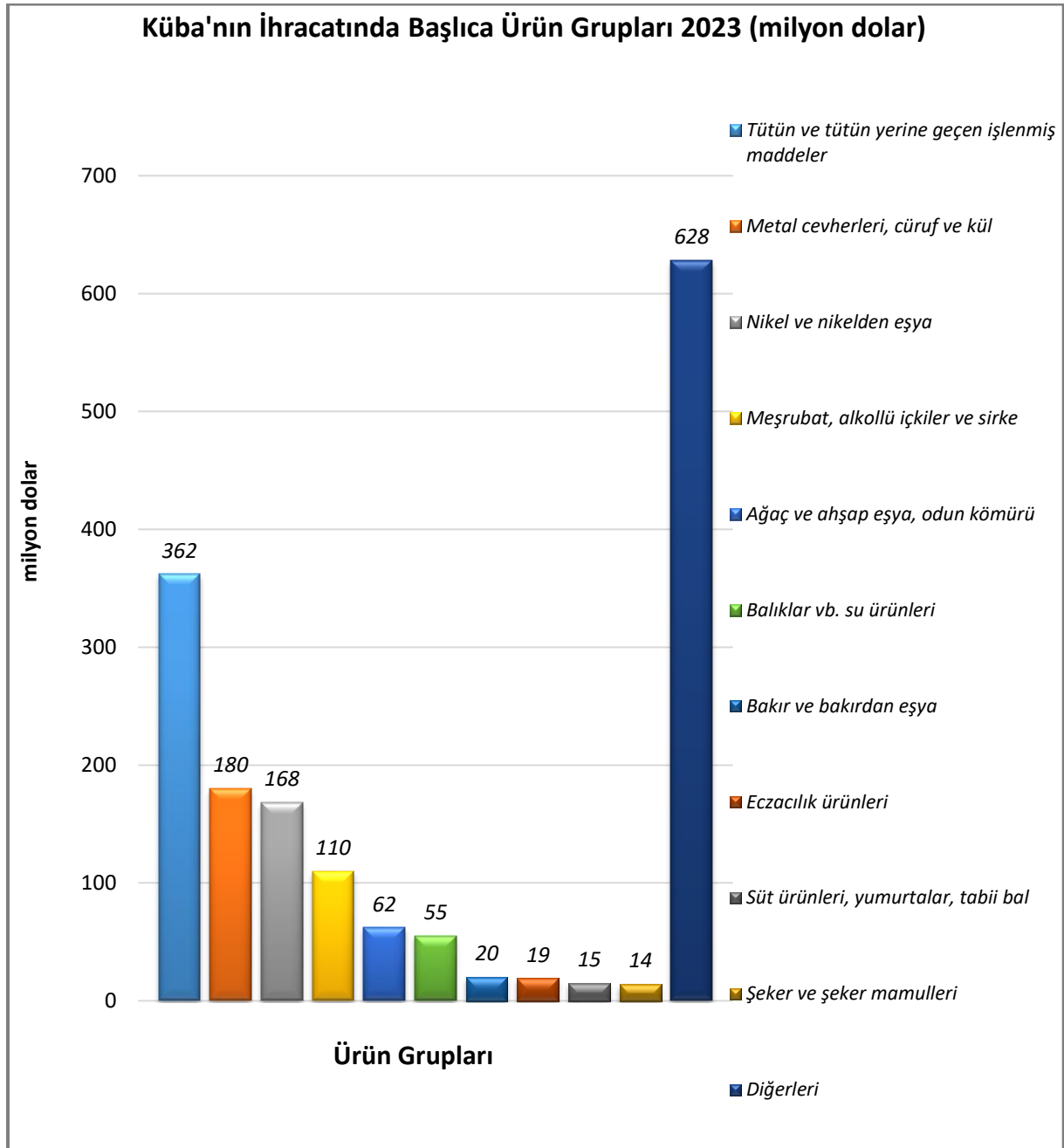
Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak:Trademap

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

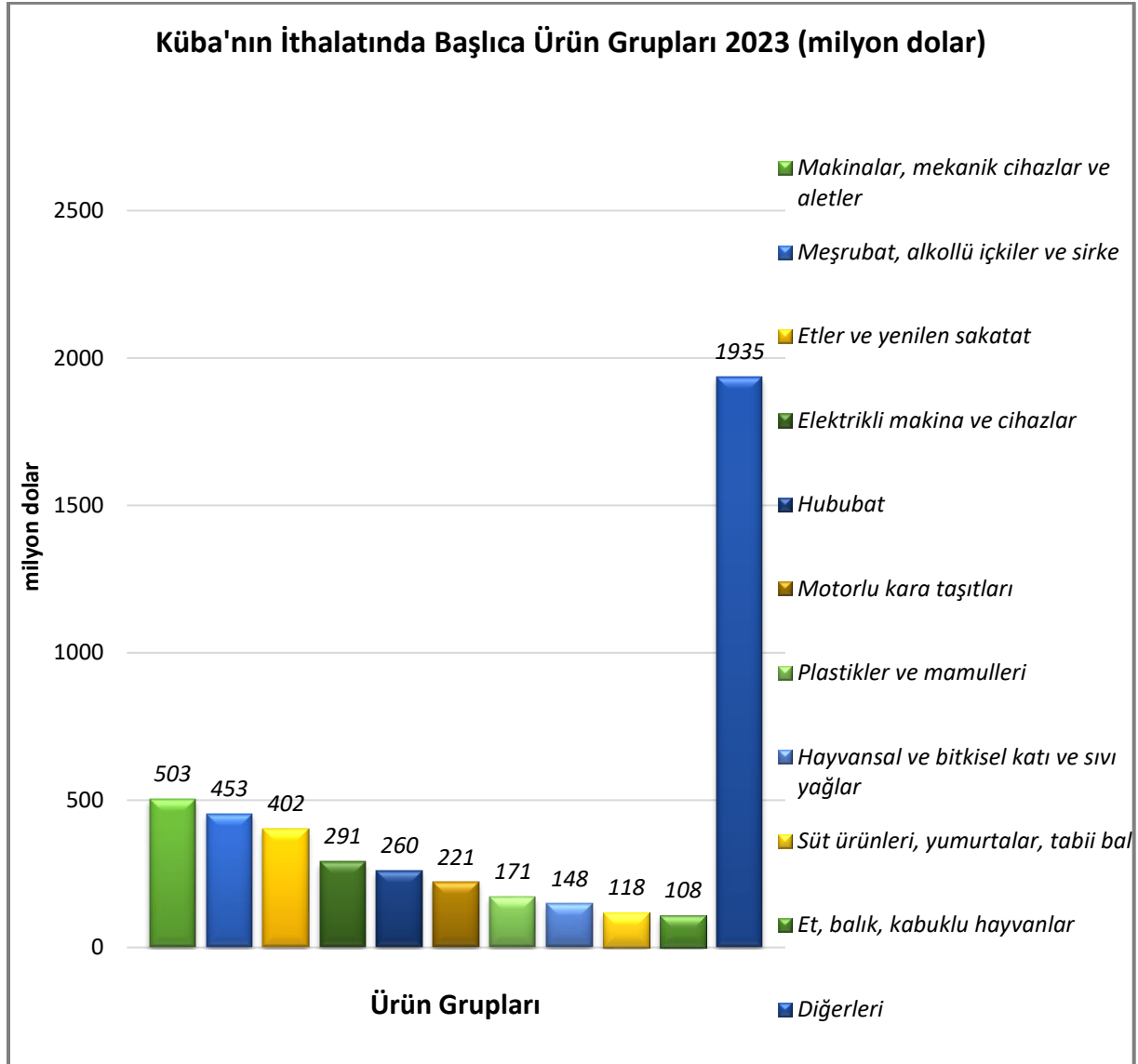

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

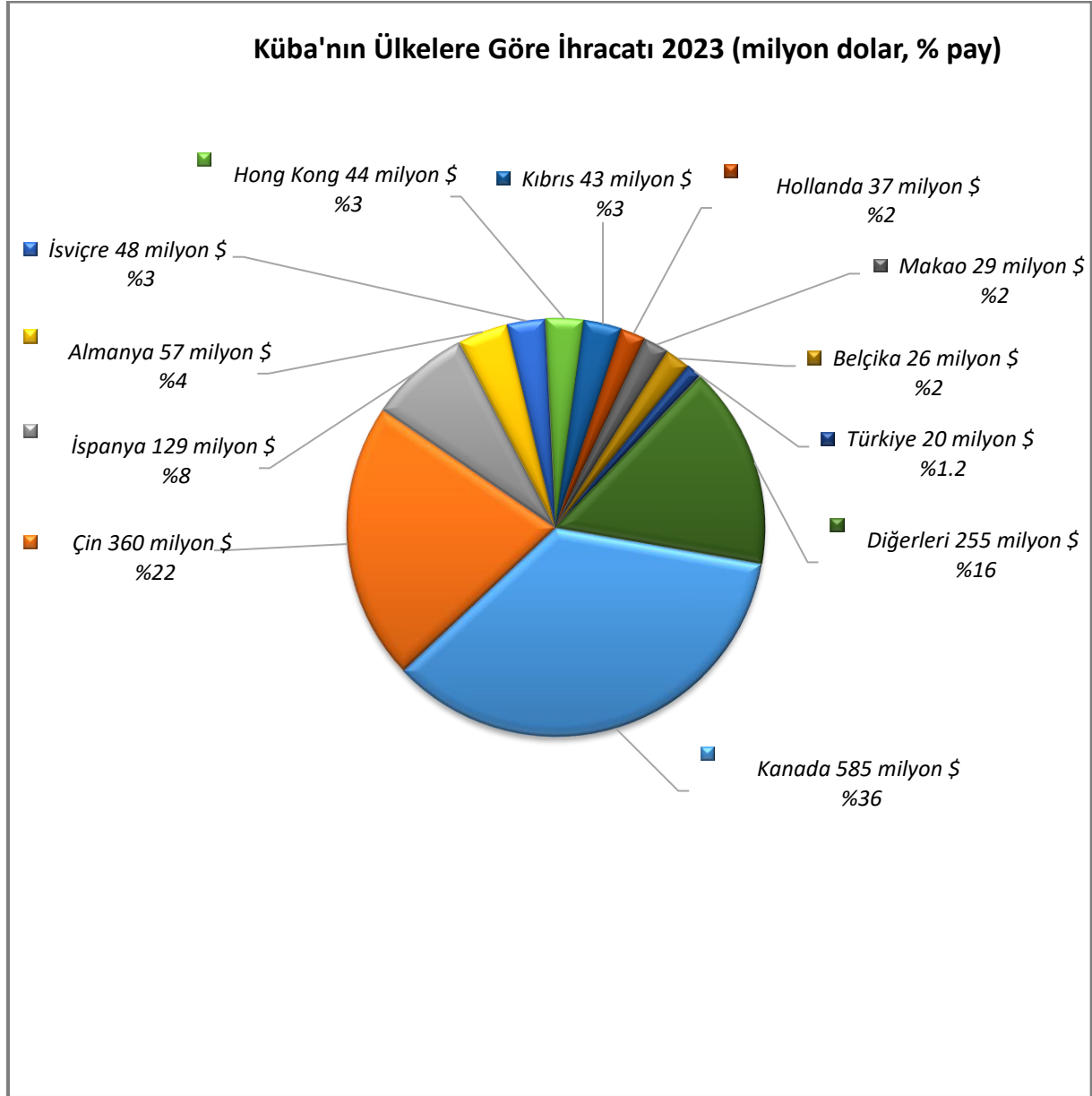

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

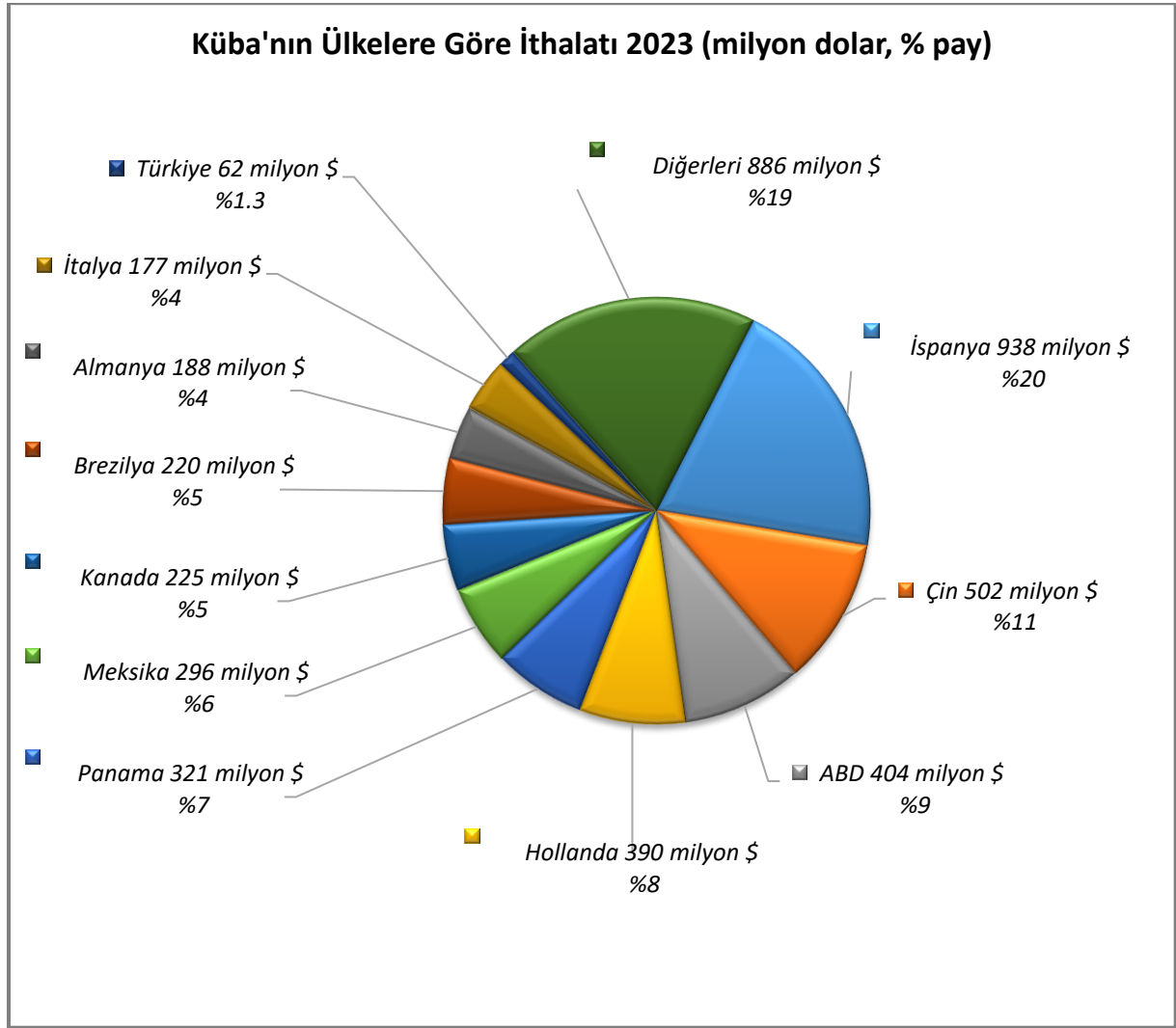
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Küba'da Batılı şirketler ile ortak yatırım şeklinde faaliyette bulunmaya izin veren 50 Sayılı Yatırım Kanunu, 1982 yılından itibaren yürürlükte olup, 2011 yılında kabul edilmiş "Ekonomik ve Sosyal Politika Rehberi" çerçevesinde, ekonomi ve ticareti yeniden yapılandırmak ve daha fazla yabancı sermaye çekmek üzere adımlar atılmaktadır. Bu minvalde, kaydedilen en önemli gelişme; 28 Haziran 2014 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan, yeni yabancı yatırım mevzuatı olmuştur.

Turizm yatırımlarının toplam yatırımlar içinde % 68 paya sahip olduğu Küba'da; Minbas, Mintur, Micons, Minil, Minal, Minagri, Mintrans gibi devlet kurumlarının üretim konusunda yabancı yatırımcılarla iş birlikleri mevcuttur Küba'daki yabancı yatırımların ülkelere göre dağılımı ise şu şekildedir: İspanya (%25), Venezuela (%15), Kanada (%14), İtalya (%11) ve diğer ülkeler (%35). İspanya, turizm alanında yaptığı yatırımlar ile ülkedeki en büyük yatırımcı konumundadır.

Rejimi dolayısıyla Küba ekonomisi büyük oranda dışa kapalı, merkezi bir ekonomidir. Ayrıca, ABD'nin bu ülkeye yönelik uyguladığı mali, ekonomik ve ticari yaptırımlar sebebiyle uluslararası ticari bankaların çoğunun Küba'ya kredi işlemlerinin kolaylaştırılmasında ve para transferinde bulunulmasında olumsuz bir tutum takınmaları söz konusudur.

Venezuela'dan fon akışındaki düşüş ve emtia fiyatlarındaki düşüşle bağlantılı nikel ve şeker kamışı ihracatından kaynaklanan döviz gelirlerinin azalması, Küba ekonomisini daha da kırılgan bir yapıya sürüklemektedir. Küba, altyapı düzeni ve ihtiyaç alanları itibariyle çok çeşitli ve büyük çaplı yatırımlara gereksinim duyan bir ülke olma özelliğini sürdürmektedir.

İnşaat ve sermaye odaklı projeler %16,6 büyüme gösterirken, bu oran hedeflenen %25'lik artışın altında kalmıştır. Başlıca nedenler arasında kontratlar üzerinde anlaşma ve idare hususunda yaşanan gecikmeler, onaylanan projelerde yer alan eksiklikler, düşük üretim kapasitesi ve kalifiye işgücü yetersizliği olarak sayılabilir.

900 milyon ABD Doları değerindeki Mariel Limanı'nın Geliştirilmesi Projesi 2015 yılı itibariyle başlatılmıştır. Söz konusu proje ile bir ihracat işleme bölgesi kurulacak ve yüksek tonajlı konteyner yüklü gemilerin barınması mümkün olabilecektir. *(Mariel Limanı, ABD'ye en yakın liman olma özelliğine sahip olup, 1980 yılında Nisan-Eylül ayları arasında 125.000 Kübalı, bu limandan ABD'ye iltica etmiştir. Bu mülteci akını sırasında (Mariel Boatlift) birçok Kübalı okyanusta boğularak ölmüştür.)*

Küba'da mesken yetersizliği olmakla birlikte, özel sektöre imar yapım izni verilmemektedir.

Küba'da yabancı yatırım;

- %100 Yabancı sermayeli anonim şirket kuruluşu,
- % 51 Küba şirketi-% 49 Yabancı Yatırımcı veya
- Her iki tarafında kendi kimliğini muhafaza ettiği bir işbirliği antlaşması şeklinde olabilir.

Tüm durumlarda Kübalı ortak devlet bağlı firmalardan birisidir. Lisanslar belli bir süre için verilmiş olup; bu süre uzatılabilir veya iptal edilir.

Ortak yatırım konusunu inceleyen ve karar veren mercii “Dış Ticaret Bakanlığı’dır.”

Yeni bir yatırım projesinde, Küba Hükümeti için üç önemli husus vardır: Yabancı sermaye miktarı, yatırım yapılan sektörün ne ölçüde ihracatı artırıp, ithalatı azaltabilecek olması ve kullanılan teknoloji. Pratikte çok az sektör yabancı yatırımcıya açıktır.

YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

Yabancı Yatırımlara İlişkin Küba Mevzuatı

Küba’da Batılı şirketler ile ortak yatırım şeklinde faaliyette bulunmaya izin veren 50 Sayılı Yatırım Kanunu, 1982 yılından itibaren yürürlükte olup, 2011 yılında kabul edilmiş “Ekonomik ve Sosyal Politika Rehberi” çerçevesinde, ekonomi ve ticareti yeniden yapılandırmak ve daha fazla yabancı sermaye çekmek üzere adımlar atılmaktadır. Bu minvalde, kaydedilen en önemli gelişme; 28 Haziran 2014 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan, yabancı yatırım mevzuatı (2014/118 No’lu Dış Yatırımlar Kanunu)¹ olmuştur.

2020-2021 Küba İş Fırsatları Portfolyosu’nda yer alan bilgilere göre; yabancı yatırım mevzuatı 2014/118 No’lu Dış Yatırımlar Kanunu ile düzenlenmektedir. Yabancı yatırımların teşviki ve düzenlenmesine ilişkin diğer mevzuat bilgileri ise şunlardır; 325/2014 Sayılı Karar: “Yabancı Yatırım Yönetmeliği Bakanlar Kurulu Kanunu, Küba Merkez Bankası'nın (Banco Central de Cuba) 46/2014 ve 47/2014 sayılı Kararları, Maliye ve Fiyatlar Bakanlığı'nın (Ministry of Finances and Prices) 535/2014 sayılı Kararı, Ekonomi ve Planlama Bakanlığı'nın 920/2014 Sayılı Kararı, 7567 Sayılı Bakanlar Konseyi Anlaşması, “Yabancı Yatırımların Düzenlenmesi Kanunu” Yönetmeliğinde Bakanlar Kurulunun 347/2018 Sayılı Kararnamesi ile yapılan değişiklik, Dış Ticaret ve Yatırım Bakanlığı'nın 206/2018 ve No. 207/2018 sayılı Kararlarının kaldırılması ve yerine yürürlüğe giren 128/2014 ve No. 129/2014 Sayılı Karar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 14/2014 sayılı Kararının Kaldırılması ve yerine yürürlüğe giren 16/2018 sayılı Karardır.

Yine aynı sayfadaki bilgilere göre; Küba Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını (ÇVÖA) İspanya, Barbados, İtalya, Rusya, Portekiz, Katar, Lübnan, Çin, Vietnam, Avusturya, Ukrayna ve Venezuela ülkeleri ile imzalamıştır. Ülkemiz ile ÇVÖA'nın ilk tur müzakereleri 4-8 Şubat 2002 tarihlerinde Havana’da gerçekleştirilmiştir; Anlaşmanın bir bölümü üzerinde uzlaşma sağlanmıştır. Müteakip toplantılarda, uzlaşılamayan konularla ilgili gelişme sağlanamamıştır. Konu 26-27 Şubat 2019 tarihlerinde Havana'da gerçekleştirilen Türkiye-Küba IV. Teknik İzleme Komitesi marjında da gündeme gelmiş ve Küba makamları, ÇVÖA müzakerelerinde ilerlenebilmesi için öncelikle ilgili Küba ulusal mevzuatının güncellenmesi ve vergi reformunun gerçekleştirilmesi süreçlerinin tamamlanması gerektiğini vurgulamıştır.

¹ <http://www.camaracuba.cu/en/foreign-investment/>

Küba Cumhuriyeti Devleti ayrıca 63 ülke ile Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması imzalamıştır. Türkiye Küba ile Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasını 1997 yılında imzalamış ve 1999 yılında Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri

Küba Anayasa'sına göre bir yabancıнын gayrimenkul edinmesi mümkün olmamakla beraber, yabancılar vatandaşlık haklarına benzer bir şekilde (evlilik ve çocuk sahibi olma koşullarında) gayrimenkul sahibi olabilmektedirler.

Diğer taraftan, yerleşik şirket kurulumuna ilişkin onaylar alındıktan ve şirkete ait banka hesapları açıldıktan sonra şirket yetkilisi olan kişi veya kişiler Küba devletinden **gayrimenkul alım veya satımı** için hak kazanırlar. Gayrimenkuller ancak yine aynı statüdeki başka bir yabancı şirketten satın alınabilir. Söz konusu gayrimenkuller sınırlı sayıda olup, "Caribe Inmobiliaria" denilen devlet kurumu tarafından belirlenmiş binalardan kira veya satın alma işlemine tabii tutulurlar. Gayrimenkul kira veya alım-satım sözleşmeleri yine bu kurum tarafından belirlenen koşullar çerçevesinde tasdik edilir. Son yıllardaki uygulamalarda yabancıların gayrimenkul alımlarının Kübalı devlet firmaları veya Küba vatandaşları üzerine yapılan işlemlerle gerçekleştirildiği gözlenmiştir.

Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar

Küba Cumhuriyeti devletinde "Şirket Kuruluşunda Ayrımcılık" ve "Vergi Hukukunda Ayrımcılık" konularında farklı bir uygulama yoktur. ABD dahil tüm ülke şirketleri eşit koşullardadır. Ancak "Yabancıların Serbest Dolaşımı" konusunda ABD vatandaşlarına yönelik karşılıklı bir uygulama bulunmaktadır.

Yatırım Teşvik Mevzuatı

Küba'da yatırımları teşvik mevzuatı 118 sayılı Dış Yatırımlar Kanunu olup, MINCEX denetim ve yürütme koordinasyonunda; Projeler ve Diğer İnşaat Hizmetlerine İlişkin Sözleşme ve İhale Ulusal Komisyonu'nun oluşturulması ve Ulusal İnşaatçılar, Planlamacılar ve Danışmanların Küba Cumhuriyeti ve Yönetmeliklerinin oluşturulmasına ilişkin 328/96 sayılı kararın uygulanmasıyla düzenlenmektedir. Tüm işlemler ise, yabancı sermayeli yatırımcıların takip etmesi gereken kurallar gereğince kurulacak şirket tiplerine göre MINCEX başvuruları ile başlamaktadır.

Küba Cumhuriyeti Devleti, yürürlükteki mevzuata uygun karşılıklı mutabakat ile kurulmuş olan ticari değer niteliğindeki yabancı yatırımlar için, Anayasa'ya ve Küba Devletinin Avrupa Birliği ile karşılıklı imzaladığı uluslararası anlaşmalara uygun olarak, kamu yararı veya sosyal menfaatler aleyhine eylemde bulunulmadıkça, söz konusu yatırımlar Devlet tarafından koruma ve güvenlik altında olacağını ve kesinlikle kamulaştırılmayacağını garanti etmektedir. Ayrıca Küba Cumhuriyeti Devleti, yurtdışından gelecek olan veya gönderilecek olan, vergilerden veya diğer herhangi bir ücretten arındırılmış, yabancı yatırımcı tarafından konvertibl döviz cinsinden temettü ya da kâr olarak elde edilen gelirin ücretsiz transferini

garanti etmektedir. Küba yasaları ile Küba mahkemeleri tarafından içtihat kararlarına göre, ülkedeki yabancı yatırımlar üçüncü tarafların hukuki taleplere veya diğer devletlerin yasa dışı uygulamalarına karşı da koruma altındadır.

Küba’da Batılı şirketler ile ortak yatırım şeklinde faaliyette bulunmaya izin veren 50 Sayılı Yatırım Kanunu, 1982 yılından itibaren yürürlükte olup, 2011 yılında kabul edilmiş “Ekonomik ve Sosyal Politika Rehberi” çerçevesinde, ekonomi ve ticareti yeniden yapılandırmak ve daha fazla yabancı sermaye çekmek üzere adımlar atılmaktadır. Bu minvalde, kaydedilen en önemli gelişme; 28 Haziran 2014 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan **118 No’lu Dış Yatırımlar Mevzuatında**² olmuştur. Herhangi bir yabancı sermayeli yatırımcı öncelikle belli adımları yerine getirerek **(Ek-2)** MINCEX onayını aldıktan sonra diğer Bakanlıkların da onayına ihtiyaç duymaktadır. Söz konusu adımların takip edilmesi zorunluluğu nedeniyle Küba Ticaret Odası ile iletişime geçilmesinde fayda görülmektedir. Yukarıda bahsi geçen 118 No’lu Kanunda 2021 yılı başında yenilikler ve gelişmeler yapılarak özellikle ZED Mariel Bölgesindeki yabancı sermayeli kuruluşu olan işletmelere tek noktadan işlemleri yapma ve çabuklaştırma şeklindeki “Tek Elden İşletim Sistemi” (one-stop-shop) uygulaması geliştirilmiş, böylelikle bürokratik engellerin azaltılması, kurulum sürecinin kısaltılması ve vergi avantajları geliştirilmiştir. Söz konusu Bölgede yatırım yapmak isteyen yabancı şirketler ZED Mariel Ofisi Genel Müdürlüğü ile doğrudan iletişime geçerek, şirket kurulumuna ilişkin anlaşmaların imzalanmasının ardından MINCEX ve diğer ilgili Bakanlıklardan onay almak yoluyla yatırımlarını gerçekleştirebilirler. Diğer bir deyişle; ZED Mariel Bölgesinde, birden fazla hizmetin tek elden sunulduğu ve dolayısıyla normal bürokratik süreçlerin çok daha kısa bir sürede tamamlanabildiği “Tek Elden İşletim” Koordinasyon ve İşlemleri Merkezi sayesinde yabancı sermaye yatırımcılarına hızlı, etkin ve Küba içerisinde sunulmayan bazı ayrıcalıkların sunulduğu sistem geliştirilmiştir.

2

<https://www.mincex.gob.cu/index.php/site/data/?lang=en&location=Inversi%C3%B3n+Extranjera&title=Leyes+y+Regulaciones>

KÜBA YABANCI YATIRIM İŞLEMLERİNİN AŞAMALARI			
1	↓	PROJE BELİRLENMESİ	
2	↓	KÜBALI ORTAĞIN (ORTAKLARIN) BELİRLENMESİ	
3	↓	KÜBALI TARAF İLE MÜZAKERE	
4	↓	MİNCEX'E BİR BAŞVURUNUN YAPILMASI	
5	↓	KABUL, ONAYLAMA VE UYGULAMA İŞLEMLERİ İÇİN GEREKLİ BELGELERİN HAZIRLANMASI	
		MİNCEX 5 GÜN İÇİNDE PROJENİN KABULÜ VEYA RED EDİLMESİ	
GÜN		5	30
6	↓	TEKLİFİN DEĞERLENDİRİLMESİ	
		CENIE 15 GÜN İÇİNDE TEKLİFİN KABULÜ VEYA RED EDİLMESİ	
		7 GÜN İÇİNDE TEKLİFİN AYARLANMASI	
GÜN		5	30
7	↓	BAŞVURUNUN KABULÜ VEYA REDDEDİLMESİ	
		ONAY İÇİN YETKİLİ OTORİTE 30 GÜN İÇİNDE DEVLET KONSEYİ VEYA BAKANLAR KURULU TARAFINDAN KABUL VEYA REDDEDİLMESİ	
		15 GÜN İÇİNDE MİNCEX VEYA MINTUR TARAFINDAN KABUL VEYA REDDEDİLMESİ	
GÜN		5	30

Yabancı Yatırımlar

	2019 ^a	2020 ^a	2021 ^a	2022 ^a	2023 ^a	2024 ^b	2025 ^b
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon dolar)	805	644	708	921	1,197	1,317	1,449

Kaynak: EIU (Mart 2024) a EIU tahmini b EIU projeksiyonu

5. TÜRKİYE ile TİCARET

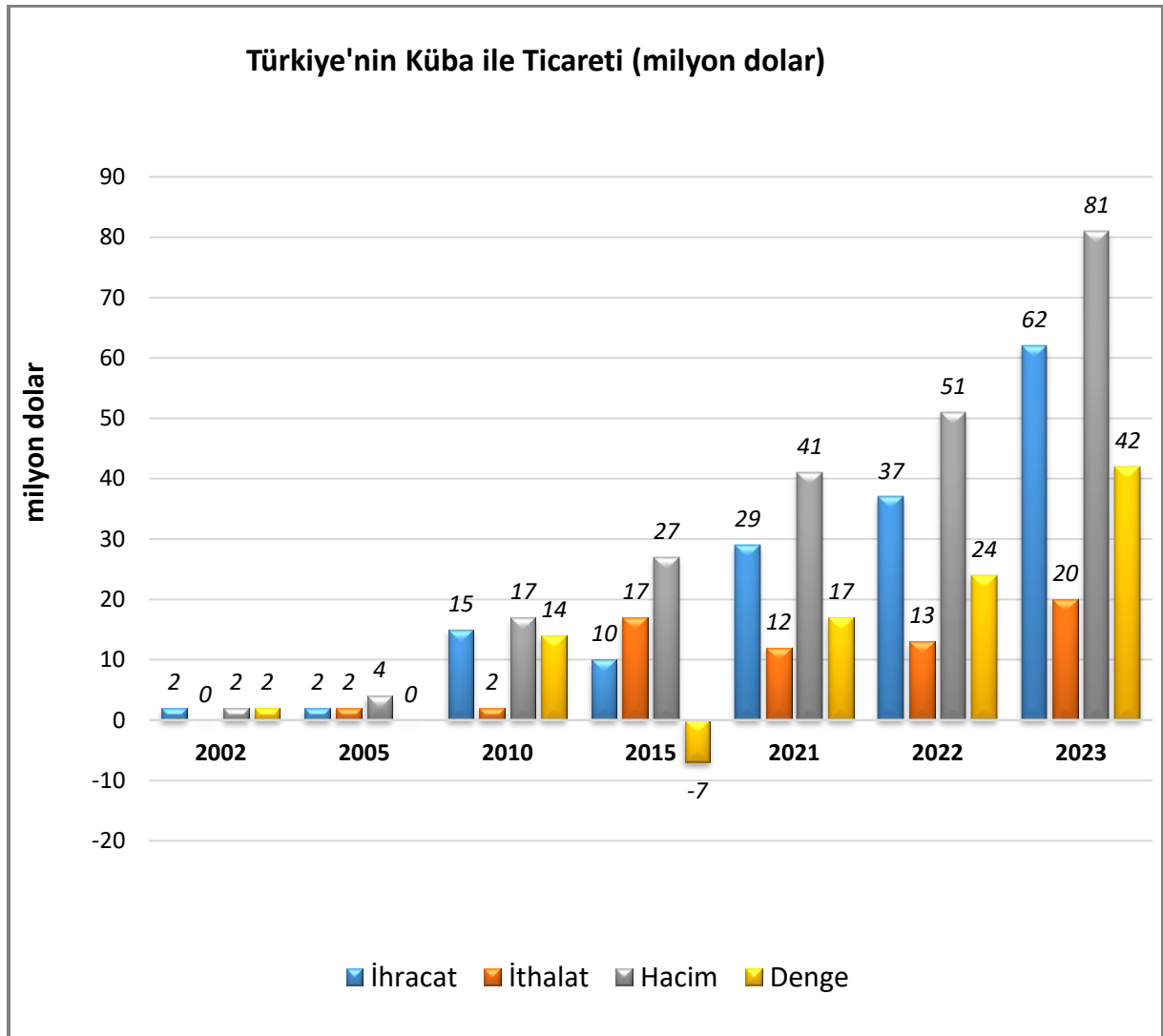
Genel Durum

ABD'nin Küba'ya uyguladığı ticari ambargo nedeniyle Küba ekonomisinde yaşanan zorluklar, Küba'nın ekonomik ve siyasi yapısı ve iki ülke arasındaki coğrafi uzaklık gibi etkenler, Küba ile ticaretimizin yıllar itibariyle düşük seviyelerde seyretmesine neden olmuştur.

2019 yılında ihracatımız bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %34 oranında artışla 42,8 milyon dolar olmuş, Küba'dan ithalatımız da 12 milyon dolara yükselmiştir. Küba ile olan dış ticaret hacmimizde 2019 yılında 55 milyon dolarla dikkat çeken bir artış olduğu görülmektedir.

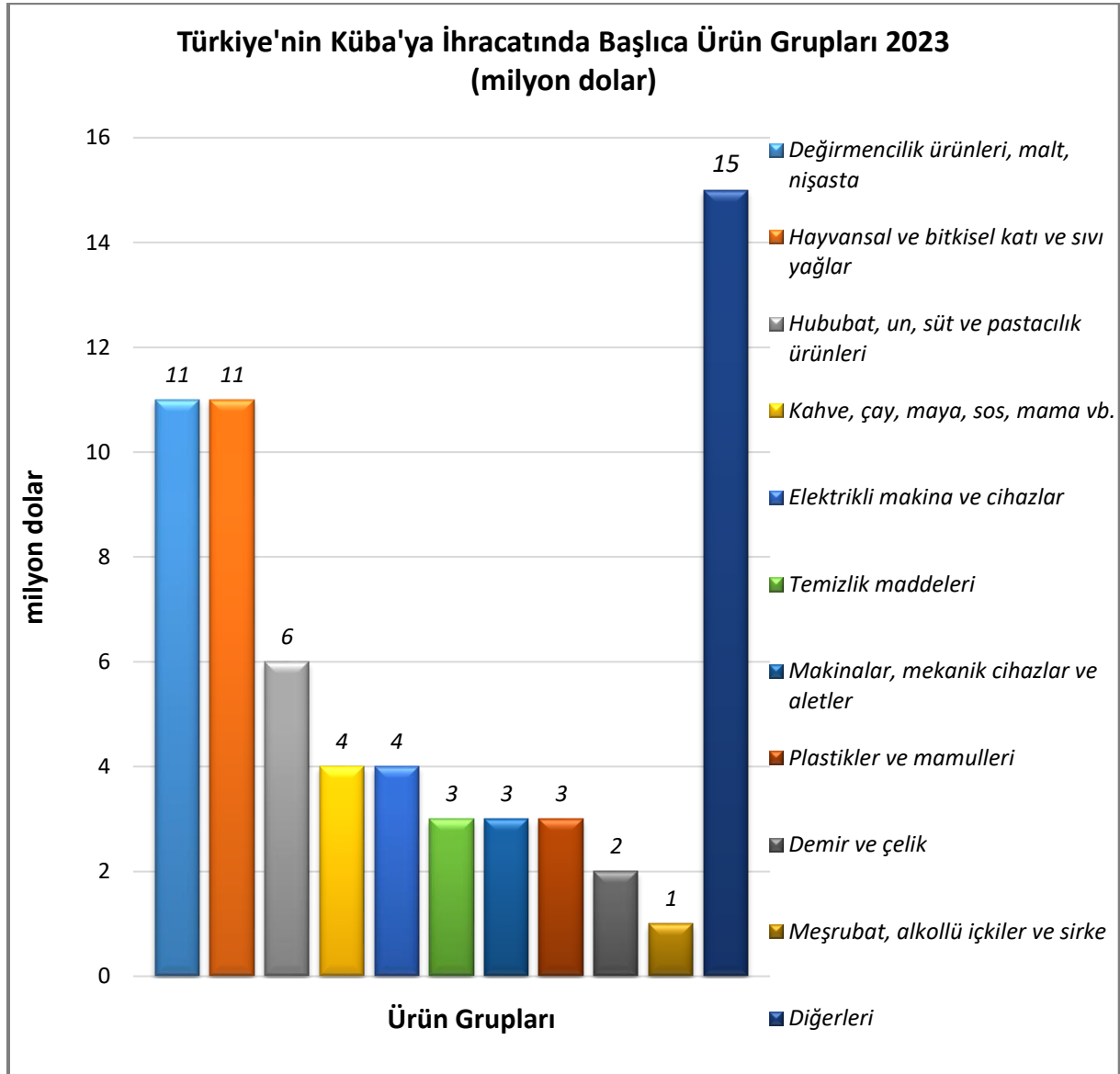
2020 yılında Küba ile olan dış ticaret hacmi pandemi nedeniyle 38 milyon dolara gerilemiştir. 2020 yılında Küba'ya olan ihracatımız % 48 azalarak 25 milyon dolar olmuştur. 2021 yılında ise Küba ile olan dış ticaret hacmi artış göstererek 41 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İkili ticaretimizin daha da geliştirilebilmesi ve ihraç ürünlerinin çeşitlendirilebilmesi adına, Küba tarafıyla yeni iş birliği alanlarının istişare edilmesinin önem arz ettiği değerlendirilmektedir. Özellikle sağlık sektöründe yapılacak yeni ortak projeler ile ikili ticari ilişkilerimizin daha büyük bir ivme ile atılım yapacağı düşünülmektedir. 2023 yılında ise Küba ile olan dış ticaret hacmi 81 milyon dolar olmuş, Küba'ya olan ihracatımız bir önceki yıla göre % 67,5 artarak 62 milyon dolara ulaşmıştır. Küba'ya olan ihracatımızda ilk sırada buğday unu yer almakta, bunu soya yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş), makarnalar ve kuskus, gıda müstahzarları, bitkisel yağlar, temizlik malzemeleri ve tatlı bisküvi ve gofretler takip etmektedir.

Türkiye-Küba Dış Ticareti

Kaynak: Trademap

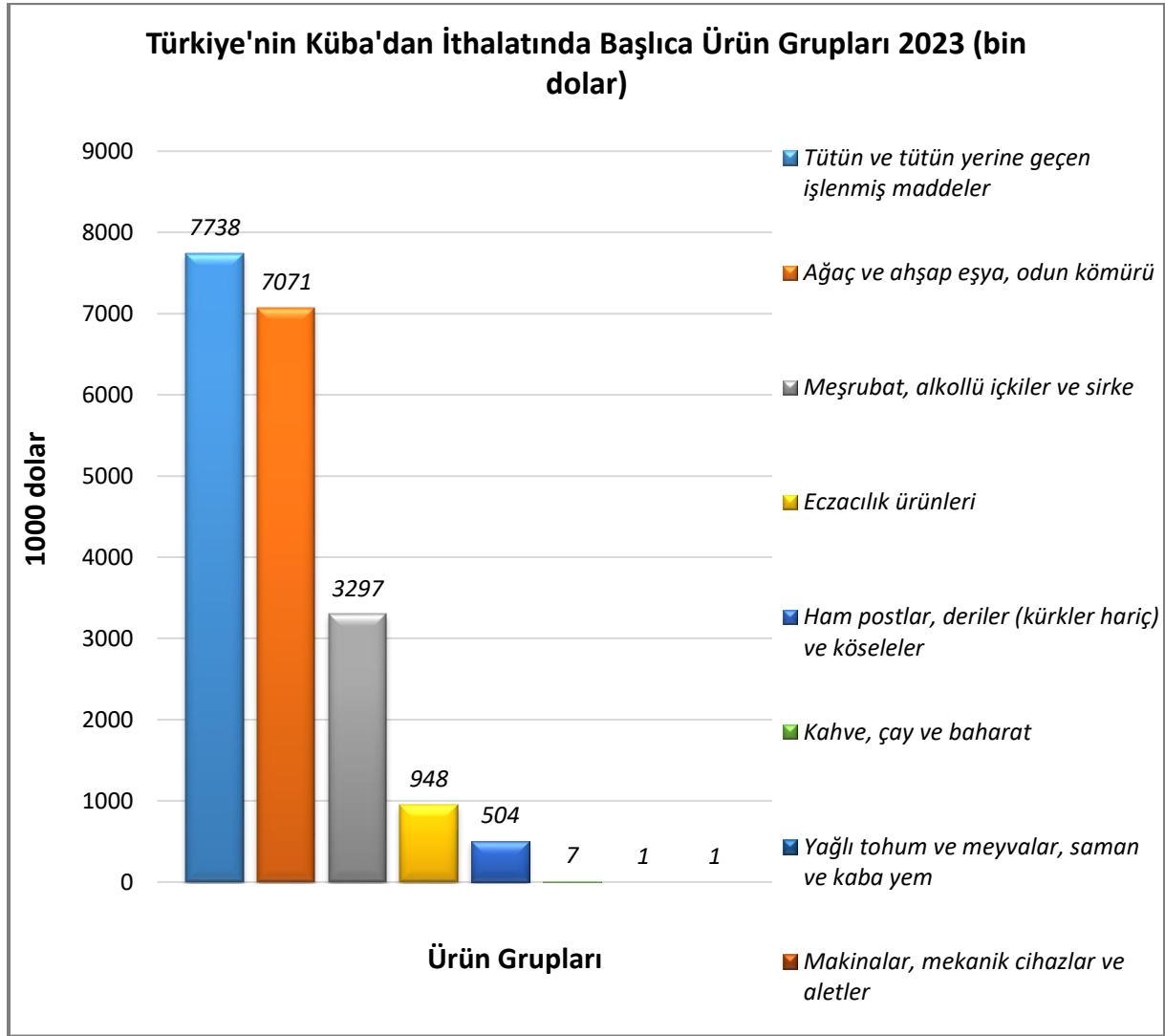
Türkiye'nin Küba'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Küba'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Küba'nın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			1 966 040	2 170 009	1 632 114	100	-24,8
1.	2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	193 252	219 159	349 542	21,4	59,5
2.	7501	Nikel matları, nikel oksit sinterleri ve nikel metalürjisinin diğer ara ürünleri	787 717	961 000	139 256	8,5	-85,5
3.	2608	Çinko cevherleri ve konsantreleri	0	0	106 690	6,5	100
4.	2208	Etil alkol (alkol derecesi < %80, değiştirilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş likör ve diğer alkollü içkiler	101 961	264 565	106 472	6,5	-59,8
5.	4402	Odun kömürü	31 985	31 591	61 950	3,8	96,1
6.	2616	Kıymetli metal cevherleri ve konsantreleri	1 642	1 599	61 348	3,8	3736,6
7.	306	Kabuklu hayvanlar (canlı, taze, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tuzlanmış veya benzer işlem görmüş)	80 681	53 324	38 787	2,4	-27,3
8.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	17 258	25 209	18 769	1,1	-25,5
9.	301	Canlı balıklar	10 488	8 824	15 408	0,9	74,6
10.	409	Tabii bal	21 694	19 641	14 593	0,9	-25,7
11.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	105 926	80 647	13 776	0,8	-82,9
12.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	40 695	0	13 676	0,8	100
13.	2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	10 728	10 806	12 285	0,8	13,7
14.	7602	Aluminyum döküntü ve hurdaları	4 454	4 610	8 624	0,5	87,1
15.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	0	0	8 332	0,5	100

Kaynak: Trademap

EK-2: Küba'nın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			8 431 207	9 833 120	4 610 805	100	-53,1
1.	2203	Biralar (malttan)	36 857	136 980	339 756	7,4	148
2.	207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatları (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	437 595	481 365	330 200	7,2	-31,4
3.	1006	Pirinç	327 898	295 283	180 478	3,9	-38,9
4.	8703	Otomobiller	55 773	57 763	80 502	1,7	39,4
5.	1507	Soya yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	182 982	190 565	78 700	1,7	-58,7
6.	1001	Buğday ve mahlut	216 967	180 875	70 589	1,5	-61
7.	2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	21 265	54 100	64 675	1,4	19,5
8.	1101	Buğday unu	29 951	38 996	60 336	1,3	54,7
9.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	20 310	31 776	49 651	1,1	56,3
10.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	107 159	46 454	49 492	1,1	6,5
11.	3402	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)	56 598	51 890	49 432	1,1	-4,7
12.	1602	Hazırlanmış veya konserve edilmiş et, sakatat veya kan	23 840	25 089	47 757	1	90,4
13.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 309 902	0	46 611	1	100
14.	402	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)	114 644	152 561	46 387	1	-69,6
15.	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	57 307	78 407	45 134	1	-42,4

Kaynak: Trademap

EK-3: Küba'nın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (% , 2023)	Değişim (% , 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		1 966 040	2 170 009	1 632 114	100	-24,8
1.	Kanada	558 728	738 459	585 114	35,9	-20,8
2.	Çin	446 931	457 959	360 085	22,1	-21,4
3.	İspanya	121 240	144 337	128 944	7,9	-10,7
4.	Almanya	58 562	48 516	57 379	3,5	18,3
5.	İsviçre	46 468	41 483	48 262	3	16,3
6.	Hong Kong	31 420	21 777	43 741	2,7	100,9
7.	Kıbrıs	25 207	31 341	42 514	2,6	35,6
8.	Hollanda	45 287	62 801	36 660	2,2	-41,6
9.	Makao	19 002	28 893	29 245	1,8	1,2
10.	Belçika	87 650	22 810	25 658	1,6	12,5
11.	İtalya	17 431	23 203	21 034	1,3	-9,3
12.	Türkiye	12 038	13 468	19 568	1,2	45,3
13.	Portekiz	49 180	48 471	17 082	1	-64,8
14.	Fransa	28 052	22 526	16 661	1	- 26
15.	İngiltere	7 767	15 887	16 613	1	4,6

Kaynak: Trademap –Küba verileri

EK-4: Küba'nın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (% , 2023)	Değişim (% , 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		8 431 207	9 833 120	4 610 805	100	-53,1
1.	İspanya	744 539	816 141	938 297	20,3	15
2.	Çin	575 873	414 204	502 348	10,9	21,3
3.	ABD	326 992	371 719	404 375	8,8	8,8
4.	Hollanda	161 825	225 764	390 185	8,5	72,8
5.	Panama	357 006	299 056	321 484	7	7,5
6.	Meksika	267 099	260 634	296 431	6,4	13,7
7.	Kanada	226 788	210 604	224 748	4,9	6,7
8.	Brezilya	180 163	289 928	220 138	4,8	-24,1
9.	Almanya	134 806	158 571	187 877	4,1	18,5
10.	İtalya	189 325	170 347	176 903	3,8	3,8
11.	Arjantin	328 993	243 823	138 559	3	-43,2
12.	Hindistan	26 074	31 546	89 799	1,9	184,7
13.	Fransa	160 681	114 656	86 557	1,9	-24,5
14.	Türkiye	28 854	37 344	61 875	1,3	65,7
15.	Kolombiya	95 532	30 492	52 906	1,1	73,5

Kaynak: Trademap – Küba verileri

Ek-5: Türkiye'nin Küba'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% , 2023)	Değişim (% , 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			28 854	37 344	61 875	100	65,7
1.	1101	Buğday unu	14 763	19 807	11 350	18,3	-42,7
2.	1507	Soya yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	0	0	7 800	12,6	0
3.	1902	Makarnalar ve kuskus	41	682	4 391	7,1	543,8
4.	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	0	71	3 304	5,3	4553,5
5.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	1	91	3 288	5,3	3513,2
6.	3402	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)	342	190	1 678	2,7	783,2
7.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	3	100	1 568	2,5	1468
8.	2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	155	214	1 407	2,3	557,5
9.	8514	Sanayi veya laboratuvarlarda kullanılan elektrik ocak ve fırınları; diğer sanayi veya laboratuvar cihazları	0	0	1 247	2	0
10.	1602	Hazırlanmış veya konserve edilmiş et, sakatat veya kan	0	0	1 093	1,8	0
11.	3401	Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar	183	846	1 053	1,7	24,5
12.	6807	Asfalttan veya benzeri maddelerden eşya (petrol bitümeni veya taşkömürü zifti gibi)	417	0	924	1,5	0
13.	2833	Sülfatlar; şaplar; peroksisülfatlar (persülfatlar)	0	0	912	1,5	0
14.	7211	Demir ve alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişlikleri 600 mm.den az ve kaplanmamış olanlar)	0	0	893	1,4	0
15.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	0	12	887	1,4	7291,7

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Ek-6: Türkiye'nin Küba'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			12 038	13 468	19 568	100	45,3
1.	2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	6 605	3 997	7 387	37,8	84,8
2.	4402	Odun kömürü	3 201	5 467	7 071	36,1	29,3
3.	2208	Etil alkol (alkol derecesi < %80, tağıir edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş likör ve diğer alkollü içkiler	604	2 382	3 297	16,8	38,4
4.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1 192	911	939	4,8	3,1
5.	4101	Siğır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	69	574	504	2,6	-12,2
6.	2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	12	38	351	1,8	823,7
7.	3001	Tedavide kullanılan guddeler ve diğer organlar; heparin ve tuzları	5	21	9	0	-57,1
8.	901	Kahve, kahve kabuk ve kapçıkları, içinde herhangi bir oranda kahve bulunup kahve yerine kullanılan ürünler	32	53	7	0	-86,8
9.	1212	Keçiboynuzu, deniz otları ve diğer algler, şeker pancarı, şeker kamışı vs.	0	0	1	0	0
10.	8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	0	0		0	0

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri